

PRZEGLĄD.

Monarchya Austriacka. — Anglia. — Francya. — Włochy. — Niemce. — Prusy. — Turcya. — Rzecz domowa. — Wiadomości handlowe.

Monarchya Austriacka.

Rzecz urzędowa.

Lwów, 27. kwietnia. Najjaśniejszy Pan raczył najwyższym własnoręcznie podpisanym dyplomem c. k. rzeczywistego radcę tajnego Fml. i Podskarbiego u Jego cesarzowicz. Mości, Arcyksięcia Szczepana, Józefa de Anders, jako kawalera orderu s. Szczepana, stósownie do statutów tego orderu, wynieść najlaskawiej do stanu Baronów Cesarstwa austriackiego.

Lwów, 27. kwietnia. Najjaśniejszy Pan raczył najwyższym własnoręcznie podpisanym dyplomem c. k. radcę nadwornego przy najwyższym sądzie, Alojzego Roner urodz. de Ehrenwerth, jako kawalera ces. austr. orderu Leopolda, stósownie do statutów tego orderu wynieść najlaskawiej do stanu rycerskiego Cesarstwa austriackiego.

Lwów, 27. kwietnia. Najjaśniejszy Pan raczył najwyższym własnoręcznie podpisanym dyplomem, Wincentego Titz, c. k. pułkownika i komendanta załogi artylerji dystryktowej w Austrii niższej, jako kawalera ces. austr. orderu Leopolda, stósownie do statutów tegoż orderu, wynieść najlaskawiej do stanu rycerskiego Cesarstwa austriackiego.

Lwów, 23. kwietnia. Z zabawy z tańcami wyprawionej w Wojniczu za pozwoleniem zwierzchności na dochód Lwowskiego instytutu ślepych, wpłynęło czterdzieści reńskich m. k., które Bocheńskiemu obwodowemu urzędowi do dalszej dyspozycyi przesłano.

Prezydium krajowe oddając namienioną kwotę na cel wyznaczony, ma sobie za przyjemny obowiązek wyrazić niniejszém wszystkim, którzy się do tego dobroczynnego zamiaru przyczynili, najtkliwsze podziękowanie.

Sprawy krajowe.

Prezes Towarzystwa gospodarskiego galicyjskiego zawiadamia, iż XI. ogólne zgromadzenie, na mocy §. 52 ustaw, odbędzie się we Lwowie dnia 27. i w następnych czerwca r. b. o godzinie 10 zrana w gmachu Zakładu narodowego Ossolińskich, na które Szanownych członków rzeczzonego Towarzystwa niniejszém uprzejmie zaprasza.

We Lwowie dnia 3. maja 1851.

(Główniejsze uchwały zapadłe na odbytych w Granie synodzie biskupów węgierskich.)

Wiedeń, 2. maja. Z pomiędzy uchwał zapadłych na odbytych niedawno w Granie synodzie biskupów koronnego kraju Węgier zasługują następujące na uwagę powszechną:

Punkt 12ty. Upraszają biskupi Jego ces. Mość, aby uszczuplonym przez zniesienie dziesięcin i szesnastek prebendam kuratorskim wyznaczono zagwarantowaną indemnizacyę, jakoteż, aby tak zwana kongrua podług odpowiedniej czasowi skali przyzwolona, i aby władze polityczne do egzekwowania należytości parafialnych wezwane zostały.

Punkt 14ty. Upraszają biskupi o nadanie episkopatowi, a mianowicie prymasowi królestwa większego wpływu na teologiczny fakultet peszteński. Oprócz tego oświadczone się także za zatrzymaniem seminaryów dyccezyalnych i tak zwanego Paymaneu w Wiedniu, a pod względem instytutu Śgo Augustynu w Wiedniu proszono o równe prawo dozoru wspólnie z episkopatem austriackim w Wiedniu.

Punkt 16ty. Dowiedli biskupi w piśmie przedłożoném Jego ces. Mości, dla zabezpieczenia kościołowi prawa własności pod względem szkół katolickich i utrzymania ich charakteru czysto katolickiego, że wszystkie zakłady naukowe, które dotychczas istniały u katolików, są fundacyami katolickimi, i że przeto organizacya ich i dozór nad nimi do kościoła katolickiego należy. Dlatego upraszają oni, aby zakłady katolickie tylko na cele katolickie używano i administracyę ich komisji wyznaczonej do zawiadywania funduszami religijnymi poruczono; aby biskupi mieli prawo usuwać wszelkie niekato-

lickie książki naukowe; aby państwu pod względem szkół katolickich nieprzysłużało większe prawo niż u innych wyznań, i aby dla uregulowania szkół katolickich osobna z członków duchownych i świeckich złożona komisya mianowana została. (Lit. kor. austr.)

(Wiadomości potoczne z Wiednia.)

Wiedeń, 4. maja. Jego ces. Mość wydał rozkaz dzienny do wszystkich wojsk, które miały udział w wielkiej paradzie, wyrażając w nim zupełne ukontentowanie Swoje pod względem ich zachowania się. Cała załoga otrzymała trzydniowy żołd gratis.

— Jego Mość, król grecki Otto, odjechał wczoraj wieczór o godzinie 8 z powrotem do Grecyi. Pierwszy adjutant Jego ces. Mości, fml. hrabia Grünne, czekał już od pół do 8ej w dworcu glognickiej kolei żelaznej dla przyjęcia tam najdostojniejszych podróżnych. Wkrótce potem przybyli Ich Moście Wielki książę i Wielka księżna z Hessen, za nimi Ich cesarzew. Moście arcyksiążę Albrecht i arcyksiężna Hildegarda, a nakoniec król Otto i Jego cesarzew. Mość Ludwik Józef, brat Jego Mości Césarza. Wielki książę z Hessen towarzyszyć będzie królowi greckiemu aż do Wenecyi.

— Austriacka ajentura wystawy w Londynie będzie jako taka zamknięta i zamieniona w komisję wystawy, w której urzędować będą c. k. radzca rządowy; Adam kawaler v. Burg jako prezydent, kupiec p. Karol Buschek, jako zastępca prezydenta, c. k. sekretarz ministeryalny dr. Fryderyk Schwarz jako sekretarz, i 3 inni członkowie. Komisya ta będzie stanowić średni punkt przybywających do Londynu znawców i zbierać wszystkie ich prace, aby rezultaty wystawy londyńskiej ile możności dla interesów ojczystych korzystnie uczynić. Oprócz tego odjeżdża ztąd 34 sprawozdawców do Londynu. Zastępstwo Austrii przy wielkiej komisji znawców jest niezmiernie ważne, chociaż niestety z 15stu posad jego niejedna dla krótkości czasu nieobsadzona pozostanie. (B. N.)

— Katolickie stowarzyszenie w Pradze odbyło w sprawie zbudowania kościoła św. Karola posiedzenie dnia 1. maja i uchwaliło, ażeby wypracowano plan kościoła mogącego pomieścić w sobie 3000 osób, a koszta budowy tej w guście byzantyjskim nie przesyliły 250,000 zlr. śr. Zarazem rozpisano konkurs w tej mierze.

(Wiadomość w Zagrabiu otrzymana o upadku Bihaczy.— Uwagi nad rozruchami w Bośni.)

Zagrabie, 29. kwietnia. Dziś przyjechał do Bana kuryer z depeszą która doniosła o poddaniu się Bihaczy. Poddanie się to nastąpiło spiesznie, bo jeszcze 25. tylko z trudnością powiodło się Skenderbegowi odnieść niektóre małe korzyści nad buntownikami, którzy przysięgli bronić się zacięcie, i raczej zginąć niżli się poddać. Rząd austriacki postąpił sobie w tej okoliczności całkiem neutralnie, i rozstawieniem małego obserwacyjnego korpusu w Zawalia zapobiegł tylko mogącemu zająć nieporządkowi w razie przejścia zbiegłych na austriacką ziemię. A więc bośniańskie powstanie, które dla swej bliskości tak mocno nas interesowało, można za skończone uważać, i na wszelki sposób nastąpiła ta ewentalność, że nieprzyjaźni wszelkim reformom Bośniacy, w naszym kraju będą szukać schronienia. — Rozruchy w Bośni nastroczyły dziennikom niemieckim a osobliwie politykom konjekturalnym sposobność łączenia z doniosłością jego rozmaitych, dziwnych domysłów. Ostatnie powstanie niebyło bynajmniej narodowe; kto się uważnie przypatrywał najświeższym wypadkom, postrzegł, że buntownikom chodziło jedynie o zaprowadzenie dawnego feudalizmu. Z takim powstaniem nie mógł żaden rozsądny człowiek sympatyzować, a nawet stronicy nauk demokratycznych odstąpili zupełnie od tej zasady, której z swojemi zasadami w żaden sposób pogodzić nie mogli.

(Depesza telegraficzna.)

Zara, 1. maja. Komisya do zaprowadzenia nowego systemu cłowego i wcielenia Dalmacyi do austr. terytorium cłowego zebrać się ma 21. maja. W Stagno ponowiło się trzęsienie ziemi.

(Kurs wiedeński 5. maja 1851.)

Obligacye długu państwa 5% — 95⁷/₈; 4¹/₂% — 84³/₁₆; 4% — —; 4% z r. 1850 — —; 3% —; wylosowane 4% —. Losy z r. 1834 — 1015; z r. 1839 297¹³/₁₆. Wiedeńskie miejsko bankowe 2¹/₂% —. Akcy bankowe 1265. Akcy kolei północ. 1297¹/₂. Glognickiej kolei żelaznej 660. Odenburg. — Budwejskie —. Dunajskiej żeglugi parow. 550. Lloyd 625. Listy galicyjskie —.

Anglia.

Według doniesienia telegraficznego otworzono dnia 1. maja zupełnie spokojnie londyńską wystawę przemysłową; nowoczesny pałac czarodziejski otworzył na oścież bramy swoje, by przyjąć gościnnie tłumy zwiedzających olbrzymią stolicę nad Tamizą. Z upragnieniem wygląda publiczność sprawozdań, jakie o wystawie ogłoszone będą

we wszystkich dziennikach europejskich. Przygotowuje się tam bowiem widowisko rzadkie, wzniosłe, wiek nasz zaszczycające, skupiony tam będzie w przepysznym wystawieniu kwiat przemysłowości wszystkich krajów, a postępowi przedsiębiorcy będą mogli obficie korzystać ze sposobności pomnożenia swoich wiadomości, ćwiczenia i kształcenia swego smaku, swojej chęci nasładowania wspaniałych przykładów.

Jestto naszym zdaniem niezawodnie najpożyteczniejszą, najpoważniejszą stroną wystawy londyńskiej. Pałac szklany obejmuje teraz wszystko to, czego zwiedzenie i poznanie przedtem wymagało kilkumiesięcznych a nawet kilkuletnich podróży i badań.

Wątpimy jednak, czyli rezultat wystawy wypadnie na korzyść Anglii samej, i rozpowszechnionej tam w najnowszych czasach idey wolnego handlu. W obec potęgi przemysłowej tego kraju dwójaki tylko może być rezultat tej wystawy. Przemysłowcy nabędą pod względem niektórych artykułów przekonania i pewności, że zdołają wytrzymać konkurencję Anglii na targowicy świata; dla tych gałęzi posłuży wystawa za bodziec ku wyszukaniu tej konkurencji i rozwinięciu nieznanych potęg dróg odbytu. Pod względem innych a części najliczniejszych i najważniejszych artykułów przemysłowości, przekonają się naocznie o stanowczej przewadze przemysłowości angielskiej. To naoczne przekonanie wiedzie jednak koniecznie do uznania niezbędnej potrzeby uregulowanego systemu ochrony. W obudwu tych kierunkach niemożemy upatrzeć właściwej korzyści dla systemu wolnego handlu.

Zresztą mądrze postąpiła także Austria, biorąc z gorliwością i znakomitą poświęceniem czynny udział w wystawie londyńskiej. Przed oczyma całego ucywilizowanego i na pół cywilizowanego świata da Austria świetny dowód, że przemysł jej jakkolwiek co do wielkości i ogółu jeszcze dążąca, do rozwoju zdolna, a w części nawet uboga, jednak teraz już zajmuje poważne stanowisko, a w niektórych gałęziach doszła do doskonałości, niepotrzebując lękać się żadnego porównania z najcenniejszymi produktami innych krajów. To uznanie przyczyni się bezwątpienia do usunięcia niejednego przesądu i do podźwignienia ufności w wewnętrzną siłę Austrii i jej zdolność nabycia doskonałości w ogóle.

(Lit. kor. austr.)

(Posiedzenie izby niższej. — Wiadomości potoczne.)

Londyn, 29. kwietnia. Na wczorajszym posiedzeniu izby niższej oświadczył lord John Russel, że rząd nieprzystąpi do poprawki pana Walpole, wniesionej do bilu religijnego. Z porządku dziennego przypadła drugie odczytanie ustawy względem podatku od dochodów. Spooner żądał, aby ten podatek odrzucono, Muntz popierał ten wniosek, przeciw któremu wystąpił p. Freshfield, spodziewając się zmian przy dyskusji w wydziale. Kanclerz skarbu oświadczył, że jeżeli izba niechce tego podatku, tedy zmuszony będzie zaproponować nowy podatek, inaczey bowiem nastąpiłby niedobór. Wniosek Spoonera odrzucono i przyzwolono na drugie odczytanie, jakto się dało przewidzieć. Podatek od dochodów będzie więc zapewne jeszcze istniał przez trzy lata, trudno bowiem, aby przy trzecim odczytaniu uchwalono ważne zmiany.

— Komisya wystawy postanowiła nie pozwolić wolnego wstępu właścicielom wystawionych przedmiotów. — Duchowieństwo anglikańskie równie jak i katolickie przeciwne jest wystawie. — Przybyła tu wczoraj z Chia pani Ywan Yi Ku, której stopy nie dłuższe nad 2½ cala, sławna śpiewaczka niebieskiego państwa, w towarzystwie chińskiej profesorki muzyki, z dwoma małymi dziećmi po 5 i 7 lat i trzema tłumaczami. — Królowa Wiktorya pozwoliła podczas wystawy prywatnym ekwipazom przejazd przez dziedzińce pałaców Buckingham i St. James.

Królowa przybyła dziś z całym dworem z Windsor do Londynu. — Ich królewicz. Moście książę i księżna Prus z dziećmi, książę Fryderyk Wilhelm i księżniczka Luiza przybyli tu dziś popołudniu i wysiedli w pałacu Buckingham.

— Sławny bohater morski, admirał Sir Edward Codrington, zwycięzca pod Nawarinem, zeszedł z tego świata dnia 28go b. m. w Eaton-Square. Dowodził pod lordem Bridport okrętem „Babet“, pod Nelsonem pod Trafalgar okrętem „Orion“, w wyprawie Walcheren okrętem „Blake“, podczas wojny hiszpańskiej katalońską eskadrą wybrzeżną, później flotą amerykańsko-angielską. Pod Nawarinem miał zarazem naczelną dowództwo nad rosyjską i francuską flotą. Swoją plan bitwy wykonał według zasady Nelsona: „jeżeli ma być stoczona główna bitwa na morzu, tedy żaden kapitan niemoże zająć lepszego stanowiska, jak bezpośrednio przed okrętem nieprzyjacielskim.“ Stało wtedy naprzeciw niemu 81 wojennych okrętów nieprzyjacielskich, z których tylko jedna fregata i 15 mniejszych statków wojennych wyszło z walki w stanie zdolnym do morza. Także i w izbie niższej wyrządził Codrington wielkie przysługi swojej ojczyźnie. Żył lat 81, a służył krajowi przez 63 lat.

(P. Z.)

Francya.

(Wniosek deputowanego Moulin. — Polityczny stan rzeczy.)

Paryż, 29. kwietnia. Złożony wczoraj na stole zgromadzenia narodowego wniosek deputowanego Moulin jest pierwszym jawnym krokiem uczynionym w kwestyi rewizyi. Moulin proponuje mianowanie osobnej komisji, której mają być przedłożone do rozpoznania wszystkie wnioski i petycje względem rewizyi konstytucyi. Wniosek ten uczyniono zapewne za porozumieniem się z stowarzyszeniem ulicy „des Pyramides“, które się pod przewodnictwem księcia Broglie w przyszły piątek zajmować będzie kwestyą rewizyi.

Broglie sam chce zabrać głos w tej ważnej sprawie. Ponieważ to stowarzyszenie najpotężniejszą reprezentuje frakcyę partii konserwacyjnej, przeto uchwały jego będą dość ważne. Zamieszanie jednak w opiniach ludu i niepodobieństwo pojednania rozmaitych dążeń stronnicych jest jeszcze tak wielkie, że rozwiązania politycznej i socyalnej zagadki spodziewać się można tylko po czasie i po okolicznościach, po jakim moralnym przymusie, lecz bynajmniej po dobrowolnej ugodzie. Jakimże bowiem sposobem mogłaby przyjść do skutku podobna ugoda między ludźmi, z których jedni zawsze chcą to co drudzy odrzucają. Po wypadkach czerwcowych w roku 1848 połączyli się wszyscy przeciwnicy powstania socyalistycznego od Montalemberta aż do Armanda Marrasta ku obronie przeciw wspólnemu nieprzyjacielowi, ale to przymierze trwało tylko tak długo, jak długo żywym zostało wrażenie przebytego niebezpieczeństwa. Wnet atoli wystąpiły znowu osobne dążności każdej partii, a przygotowywana z cicha seysya wystąpiła nagle w destytucyi jenerała Changarnier i w odrzuceniu dotacyi. Tak jak dziś rzeczy stoją, wnosić można, że bez nowego powstania socyalistów, a przynajmniej bez groźnego z owęj strony wielkiego niebezpieczeństwa, nie połączą się między sobą frakcye konserwatystów i niepogodzą się nawzajem. Przewidzieć jednak można, że przeciwnicy zniewolą ich do osiągnięcia pewnego rezultatu. Lecz gdyby demagogia znowu powstała, i co jest prawie pewnem, została pokonana, wtedy partya konserwacyjna, nauczona doświadczeniem, lepiej korzystać będzie z swego zwycięstwa niż w r. 1848. Ale bez podobnej konieczności może się decyzya odwlekać aż do ostatniej chwili, a wtedy może powzięte zostanie błędne i nierozumne postanowienie. Lecz w obecnej chwili niema się czego obawiać, a Paryż jest spokojniejszy niż niejedna inna okolica. Drobny handel jest w tych dniach bardzo ożywiony, gdyż teraz jak w każdym roku tyśiące kupców z prowincyi przyjeżdża do stolicy dla zakupu na lato towarów zbytkowych i modnych. Bardzo znaczny jest także napływ cudzoziemców. Lecz są to tylko pauzy pokoju, które bynajmniej niezmieniają położenia w ogóle.

(P. Z.)

(Posiedzenie izby prawodawczej z d. 30. kwietnia.)

Paryż, 30. kwietnia. Dzisiejsze posiedzenie narodowego zgromadzenia otworzono czwartym tajnym głosowaniem nad wyborem członka rady stanu, które wszakże znowu nie wydało absolutnej większości. Rezultat jest następujący: Liczba głosujących 544, zupełna większość 273; *Corne*, umiarkowany republikanin, otrzymał 218 głosów; *Darcy*, kandydat urzędowy 187; *Mandaroux de Vertamy*, legitymista, 139; *Chégaray* (z partii rządowej) żąda odłożenia nowego skrutynu na poniedziałek 5. maja, aby wzajemne porozumienie się rozstrzygnąć mogło. *Baze* sprzeciwia się temu i nadmienia, że według dosłownego brzmienia ustawy wybór nowego członka rady stanu powinien być już teraz ukończony, to znaczy w miesiąc po śmierci któregośkolwiek z członków rady. — Inne przedmioty dziennego porządku częścią nie miały żadnego znaczenia, częścią zostały podobnie, jak ustawa gwardyi narodowej dla przeszkód ze strony ministrów lub sprawozdawców na inny czas odłożone. Po przyzwoleniu ustawy o policyi furzewców na drugiej naradzie zamknięto posiedzenie.

(Depesza telegraficzna.)

Paryż, 30. kwietnia. Komisya żąda dla gwardyi narodowej jednorocznego pobytu w miejsca, Faucher żąda trzyletniego. W stowarzyszeniu ulicy „des Pyramides“ naradzać się będzie komisya pod przewodnictwem księcia Broglie nad kwestyą rewizyi. Kursa spadają ciągle.

(P. Z.)

Włochy.

(Ostatnia poczta z Włoch.)

Florenca, 30. kwietnia. FM. hrabia Redetzky zjechał do tego miasta. Ogłoszono tu umowę nawigacyjną zawartą pomiędzy Rzymem a Toskanią na lat 10. Pod Liwurną widziano flotę angielską płynącą ku zachodowi.

Turyń, 30. kwietnia. Nieporozumienia między izbą deputowanych a senatem już ustały, bowiem sam król postanowił, aby projekt względem opodatowania duchownych korporacji cofnięto, a ministeryum przedsięwzięło w tej mierze niektóre modyfikacje. Izba deputowanych przyjęła 106 głosami przeciw 10 projekt względem wydzierzawienia poczty paropływami idącej do wyspy Sardynii. — Mówią coraz więcej o rozpoczęciu negocyacji z Rzymem.

Rzym, 29. kwietnia. Francuski poseł *Rayneval* przedłożył papieżowi swe pismo wierzytelne.

Neapol, 27. kwietnia. Środki kontumacyjne przeciw Piemontowi, Toskaniu i Rzymowi zostały wstrzymane.

Ancona, 15. kwietnia. Corrado Politi, członek rzymskiego zgromadzenia konstytucyjnego, uwięziony w pierwszych dniach restauracji został skazany na śmierć. Szwagier jego i matka mieli odjechać do Rzymu, by wyjednać jego ułaskawienie.

Francuski jenerał Vesco przybył do Rzymu. Słychać, że mu poruczono reorganizację armii papieskiej.

(P. Z.)

(Medal na pamiątkę pomocy obcych rządów danęj Jego Świątobliwości Papieżowi Piusowi IX.)

Rzym, 23. kwietnia. Ojciec święty postanowił wielkim złotym medalem uwiecznić pamięć pomocy, którą dyplomacya obcych rządów dawała jego osobie podczas pobytu w Gaeta. Namieniony medal przedstawia na prawej stronie zamek w Gaeta, w którym monarcha neapolitański przyjmował tego dostojnego wygnańca, a na od-

wrotnej stronie jest napis. Mennica wybije szesnaście takich medałów, a zatem niemal dwa lub trzy razy więcej, niż wynosiła liczba ministrów, którzy Ojcu świętemu na wygnaniu towarzyszyli. Na każdym medalu będzie wybite nazwisko pośta, dla którego jest przeznaczony.

Niemce.

(Posiedzenie zgromadzenia ustawodawczego.)

Frankfurt, 24. kwietnia. Na dzisiejszym posiedzeniu tajnym przyjęło zgromadzenie ustawodawcze wnioski senatu w sprawie pocztowej. Do przyznanych przeto korzyści urzędowi pocztowemu księcia Thurn i Taxis należy, jak donosi *Frankf. Jour.* zniesienie osobistego uwolnienia od opłaty portoryum, którego używali dotąd urzędnicy wyższego rzędu. A nawet i pakiety z listami urzędowymi będą nadal tylko niżej wagi 2 funtów przesłane bezpłatnie przez pocztę. (Allg. Zg.)

(Konferencye cłowe.)

Frankfurt, 30. kwietnia. Konferencya cłowa w Wiesbaden bliska ukończenia, a może nawet już i skończona. Ustanowiono tam jak słycać nową taryfę, mającą zawierać: 1) Zaszcze przed ogłoszeniem dawniejszej taryfy zmiany; 2) Zmniejszenie, a poczęści zupełne uchylenie ceł od płodów surowych. Również zmniejszono cła przywozowe, a właściwie rozłożono je stósowniej; stanowcze jednak przyjęcie tych zmian zależeć będzie od rezultatu toczących się negocyacyi względem ceł nadreńskich. Od przedmiotów złotem ozdobionych postanowiono cła wyższe.

(Zgromadzenie fabrykantów papieru.)

Frankfurt n. M., 1. Maja. Temi dniami odbyło się tu zgromadzenie fabrykantów papieru z różnych części Niemiec, na którym odprawiono trzecie zjednoczenie się a oraz obradowano nad środkami względem uregulowania w drodze prawnej handlu gałganami. Przywóz gałganów na terytoryum związku cłowego stał się niepodobnym dla nader wysokich ceł wywozowych, zatem postanowiono dążyć do tego, aby cło wywozowe związku cłowego w kwocie 3 tal. r. od cetnara zatrzymane i takie ustawy ogłoszone zostały, któreby konsumentów ochraniały od oszukaństwa ze strony handlarzy. (G.Pr.)

(Prezydenci rady ministrów z Austrii i Prus spodziewani w Dreźnie.)

Drezno, 30. kwietnia. Słycać z pewnością, że do zamknięcia tutejszych konferencyi, do czego jeszcze nieoznaczono pewnego terminu, spodziewać się należy przybycia prezydentów rady ministrów Austrii i Prus. (P.Z.)

(Rozporządzenie króla Wirtembergii względem zwołania stanów.)

Sztuttgarda, 1. maja. Wirtembergski *St. Anzeiger* zawiera następujące rozporządzenie królewskie względem zwołania stanów: „Wilhelm, z Bożej łaski król Wirtembergu. Stósownie do paragrafu 186 ustawy konstytucyjnej i odnośnie do rozporządzenia Naszego z 19. marca r. b. postanowiliśmy po wysłuchaniu Naszej rady tajnej zwołać wierne stany królestwa Naszego we wtorek 6. maja r. b. na zwyczajny sejm do Naszego stołecznego i rezydencyonalnego miasta Sztuttgardy. Przeto nakazujemy, aby członkowie obudwu izb na dniu 3. maja już się tu znajdowali i legitymacye swoje do rozpoznania niezwłocznie przedłożyli. Dla zajęcia się tą sprawą ustanowimy osobną przez Nas mianowaną komisję z członków obudwu izb stanowych. Członków komisji zastępywać będą przy rozpoznawaniu ich własnych legitymacyi wylegitymowani najsamprzód deputowani. Zresztą będzie komisya legitymacyjna postępować w tej mierze podług istniejących dla wydziału stanowego przepisów. Naszemu ministerstwu spraw wewnętrznych polecamy wykonanie tego rozporządzenia. — Dan w Sztuttgardzie 29. kwietnia 1851. Wilhelm. Miller. Waechter-Spittler. Linden. Knapp. Plessen. (P.S.A.)

(Wybory do sejmu wirtemberskiego.)

Sztuttgarda, 28. kwietnia. Partya staro-liberalna spodziewała się wprawdzie odnieść jakąś korzyść przy wyborach podług ustawy z roku 1819, lecz nieudziła się bynajmniej nadzieją, aby mogła uzyskać przewagę w tych wyborach. Konieczna obojętność ze względu na obecne położenie, w obec którego ogólne stosunki Niemiec na razie bardzo niepomyślne widoki jej nastęrczały, względem na korzyści, jakie wpływ rządu przed rokiem 1848 odniósł w wielu miejscach na prowincyi, — wszystko to zrażało ją bardzo. Lecz z teraźniejszego rezultatu pokazuje się, że obojętności tej nie było wcale, i że dawniejsze środki, któremi wpływno na ludność wiejską, przez wypadki w roku 1848 udaremnione zostały. Dotąd jest już więcej niż 30 znanych lub niewątpliwych wyborów należących do partyi staro-liberalnej, a przynajmniej wiele takich, których kandydaci mianują się zwolennikami tej partyi. Zaledwie 10 wyborów wypadło na korzyść rządu, lecz i o tych przypuszczać można, że tylko trzech deputowanych głosowałoby za przywróceniem przywilejów, gdyby wytoczono tę kwestyę. Nawet pomiędzy pralatatami znalazłaby się w takim razie opozycya przeciw rządowi. Pokazuje się że demokraci, ponieśli bardzo znaczną klęskę; nawet kilku z najslawniejszych deputowanych tej partyi nieobrano już powtórnie. (A.Z.)

(Kurs giełdy frankfurtskiej z 1. maja.)

Metal. austr. 5% — 70¹/₄; 4¹/₂% 61⁷/₈. Akcy bank. 1125. Sardyn. — Hyszpańskie 3% — 34¹/₄. Polskie 500 L. 83³/₄.

Prusy.

(Izba druga.)

Berlin, 2. maja. Wnosząc z rezultatu dzisiejszego posiedzenia izby drugiej, możnaby się spodziewać jeszcze w ciągu tej sesyi ukończenia obrad nad ustawą o druku, bowiem odrzucono dzisiaj wnioski komisji zupełnie, a pierwsze 6 paragrafów ustawy przyjęto w całej ich osnowie tak jak wyszły z obrad izby pierwszej — z małemi tylko odmianami naprzód już przez ministryum akceptowanemi. Potąd mniemano powszechnie, że uchwały obu izb będą sobie całkiem przeciwne, a że się stało inaczej, przypisać to należy wspólnym chęciom spiesznego ukończenia posiedzeń. Rzeczą jest zresztą szczególniejszą, że potąd wypadały prawie wszystkie sprawozdania komisji w myśl lewej, a nawet mowcy tego stronnictwa górowali zwykle oratorskim talentem nad swymi przeciwnikami, lecz gdy przyszło do głosowania, odrzucano prawie zawsze propozycye komisji a ministryalne przyjmowano. (G. Wr.)

(Uchwała względem utworzenia okręgów gmin.)

Poznań, 1. maja. W naszym okręgu rządowym zapadły już stanowcze uchwały względem utworzenia okręgów gmin w komisjach obwodowych dla obwodów Babimost, Buk, Koścień, Obornik, i Szrem. W kilku innych obwodach nastąpi toż samo w bardzo krótkim czasie. (G. Pr.)

(Kurs giełdy berlińskiej z 3. maja.)

Dobrowolna pożyczka 5% — 105³/₄. Obligacye długu państwa 85³/₈. Akcy bank. 94. L. Polskie listy zastaw. 93³/₄. Polskie 500 L. 83¹/₄. 300 L. 141³/₄. L. Frydrychsдоры 13¹/₁₂. Inne złoto za 5 tal. 8³/₄. Austr. banknoty 76.

Turecja.

(Wiadomości połoczne z Konstantynopola.)

Konstantynopol, 19. kwietnia. Według wiarogodnych listów z Bukaresztu rozpoczął się 14. kwietnia pochód wojsk rosyjskich, a w pierwszych dniach miesiąca ustąpić już mają wszystkie wojska rosyjskie z księstw naddunajskich. Rosyjski jenerał *Ivine* przesłał urzędowe o tem uwiadomienie do wyższych władz księstw naddunajskich, a stósownie do tego wydano natychmiast potrzebne rozporządzenia względem dostawy żywności dla odchodzących wojsk rosyjskich. — Mehemet Effendi, urzędnik z ministryum spraw zewnętrznych odjechał przed kilkoma dniami do księstw dla odwołania tamtejszego komisarza w. porty, Achmet-Veffika, którego misya po wymaszerowaniu wojsk rosyjskich już się skończyła. — Prezydent francuskiej republiki przesłał sułtanowi w darze przepyszny serwis porcelanowy z fabryki w Sevres. Ajent francuski *Petineaud* miał zaszczyt złożyć w towarzystwie pierwszego dragomana dar ten J. M. Sułtanowi. Odjazd francuskiego pośta, jenerała *Aupick* nastąpi temi dniami; hotel jego już uprzatniono, a resztę zbywającego czasu użyje jenerał dla bliższego przypatrzania się niektórym osobliwościom miasta. — Stanąć tu ma wielka biblioteka orientalna; usiłowania w tej mierze nie ustają, a dziennik *Constantinople* zamieścił obszerny artykuł w tej sprawie. — Szekib Effendi, członek rady państwa mianowany został inspektorem naddunajskich prowincyi. (L. k. a.)

Rzecz domowa.

Protokół

czterdziestego posiedzenia Wydziału miejskiego stołecznego miasta Lwowa dnia 3. kwietnia 1851.

(Dokończenie.)

Referent radzca mag. p. Zarzycki.

6. Postanowienia testamentarnego ś. p. Stanisława hr. Dunin Borkowskiego, ustęp 9., podług którego tenże zapisał złożoną w depozycie c. k. Sądów szlacheckich sumę 2000 zr. m. k. jako fundusz na utrzymanie kaplicy familijnej na ementarzu Iyczakowskim, z procentów owego kapitału utrzymywać się mającej — wzięto do wiadomości.

7. Złożono wydziałowi relacyę z sprawy uregulowania lwowskiego zakładu zaopatrzenia kalék.

Takową wraz z zaprowadzonemi w skutek oddzielnych postanowień wydziału odmianami i przez komisję zawnioskowanemi ulepszeniami przyjmuje zgromadzenie z zadowoleniem do wiadomości i wyraża na wniosek prezydującego żywe podziękowanie członkom komisji, mianowicie pp. Adamskiemu i Göttingerowi za nieustanne poświęcenie się ku dzwignieniu namienionego zakładu.

Główniejsze reformy są następujące:

- Podwyższono należytość dla kalék z klasy obywateli lwowskich z 6 kr. na 8 kr. m. k. dziennie;
- zaprowadzono menaż w stołowaniu kalék z zniesieniem dawniejszego z wieloma niedogodnościami połączonego zwyczaju, podług którego każda osoba wedle upodobania na własny rachunek żywiła się;
- oddzielono znajdujących się w zakładzie kalék z klasy obywateli lwowskich, od innych miejskich kalék do czasu z kasy miejskiej utrzymywanych, i ustanowiono zasadę, że na przyszłość stoso-

wnie do warunków pierwiastkowej fundacyi wyłącznie jedynie lwowscy obywatele i ich wdowy na koszt funduszu przyjmowane być mają. W sprzeczności tym warunkom przyjęte kalėki utrzymywać należy kosztem gminy aż do ich śmierci, wyjąwszy te, które w przeciągu czasu własny fundusz sustentacyjny otrzymali lub do innej gminy przynależą;

- d) bielizna dokładnie oznaczoną, w miarę potrzeby pomnożoną i w domu ubogich czyszczoną być ma;
- e) zamiast zwyczajnych otwartych kuchen zaprowadzono dla oszczędzenia drzewa kuchnię oszczędności, urządzoną w sposób celowi odpowiedny;
- f) istniejącą posadę zarządcy instytutu kalėk należy znieść i poruczyć zarząd ten każdoczesnemu rachmistrzowi sąsiedniego domu ubogich za wynagrodzeniem rocznych 100 złr. m. k. Nadzór wykonywać będzie poczęści miejscowy kapelan, poczęści przeznaczeni członkowie wydziału z pośród seceki dobroczynności, przezco widocznie fundusz tylko zyska;
- g) pomieszkanie, które obecnie zarządca zajmuje, użyte być ma do wygodniejszego i więcej zdrowiu odpowiadającego ulokowania kalėk;
- h) podwórze zakładu przyrządzone będzie na powabną przechadzkę ku orzeźwieniu i upiększeniu zakładu;
- i) ogród warzywny przy tymże zakładzie wydzierzawić należy na korzyść funduszu.

Poczem przystąpiono do obrad nad kwestyą o postanowieniu względem dotychczasowego zarządcy instytutu kalėk p. Audykowskiego. Gdy tenże podług sprawozdania sanitarnego do pełnienia czynnej służby jeszcze zdolnym jest, postanowiono na propozycję przełożonego magistratu przydzielić go miejskiej buchalteryi, zostawując mu charakter, płacę i dodatek do osoby, który dotychczas pobierał, za to oddalony być ma dyurnista, który z funduszu kalėk był płacony.

Referent radzca mag. p. Teodorowicz.

8. Według przyrzeczenia i na wniosek seceki budowniczej zezwolono następujące remuneracye:

- a) dla budowniczego p. Wilhelma Schmidta, który w braku miejskiego inspektora budowniczego odbudowanie gmachu ratusznego z zadowoleniem przeprowadził, sumę 900 złr. m. k. w jednej połowie zaraz, w drugiej zaś po ukończeniu dekoracyi sali wypłacić się mająca;
- b) dla urzędnika c. k. dyrekecy budowniczej p. Mateusza Nepomuckiego za dwuletnie gorliwe i dokładne prowadzenie kontroli rachunkowej przy restauracyi ratusza w godzinach zaurzędowych sumę 700 złr. m. k. w połowie zaraz, w drugiej połowie zaś po ukończeniu dekoracyi sali wypłacić się mająca
- c) dla podmajstrzego mularskiego Antoniego Serwackiego za oględne nadzorowanie robotników, przyczem namniejszego przypadku niebyło, 50 złr. m. k.;

9. następnie w uznaniu nagłości wniosku przełożonego magistratu uchwalono, względem obsadzenia opróżnionej posady miejskiego inspektora budowniczego niezwłocznie rozpisac konkurs tak w kraju koronnym jakoteż poza granicą onego. Przy tej sposobności wykazał przewodniczący, iż obecnie ze systemizowanego dla magistratu etatu, 40 urzędników brakuje, przezco miasto rocznie do 18,000 złr. oszczędza;

10. na pisemnie przedłożoną interpellacyę p. Adamskiego o spóźnieniu się z przeniesieniem straży ogniowej z wieży instytutu stauropigiańskiego na wieżę ratuszną dał prezydujący to wyjaśnienie, że przyrządzenia względem sygnalizowania godzin na wieży ratusznej, póki zegar osadzony nie będzie, podług sprawozdania rzeczoznawców nie tak łatwo wykonane być mogły, że przeto owa straż pozostać musiała na wieży stauropigiańskiej zajmując się i obserwacyą ognia i dawaniem znaków godzin i kwadransów. Podług doniesienia fabrykanta p. Stiehla wysłany będzie zamówiony zegar dnia 4. kwietnia r. b. z Wiednia, spodziewać się więc należy, iż wkrótce nadejdzie, poczem też bez zwłoki przeniesienie straży nastąpi. Wyjaśnienia te przyjęło zgromadzenie do wiadomości.

Koniec posiedzenia o 8mej godzinie po południu.

Wiadomości handlowe.

(Ceny targowe w obwodzie Stryjskim.)

Stryj, 30. kwietnia. Według doniesień handlowych sprzedawano na targach w Bolechowie, Zydaczowie, Dolinie, Mikołajowie i Bukaczowcach w ostatnich dwóch tygodniach kwietnia w przecięciu korzec pszenicy po 21r.—18r.—20r.—20r.—18r.; żyta 15r.—15r.—16r.—15r.—14r.; jęczmienia 12r.—10r.—12r.30k.—11r.—11r.; owsa 7r.—6r.—6r.—6r.—5r.; hreczki 18r.—7r.—20r.—11r. 10r.; kukurudzy 12r.—0.—14r.—0.—13r.45kr.; kartofli 6r.—0.—6r.—6r.5r. Cetnar siana po 2r.—1r.40kr.—4r.50kr.—3r.50k.—2r.30k.; wełny tylko w Bukaczowcach 100r. Sąg drzewa twardego kosztował 11r.50k.—0.—10r.40k.—10r.—8r.45k., miękkiego 8r.—12r.30k.—8r.45k.—0.—3r.20k. Za funt mięsa wołowego płacono 9k.—8¹/₄k.—10k.—8k.—10k. i za garniec okowity 3r.45k.—2r.47k.—4r.10k. 3r.20k.—2r.30k. w. w.

(Handel zbożem.)

Gdańsk, 26. kwietnia. Ostatnio-tygodniowe targi z powodu świąt wielkiej nocy były bez ożywienia, próbki angielskiej powiększaj

części na chleb niezdatnej pszenicy sprzedawano 1 do 2 szyl. taniiej, zagraniczne dobre ziarno utrzymywało się po ostatnich cenach, któreby się może trochę podniosły, gdyby wielkie dowozy francuskiej mąki nie uciskały handlowych tranzakcyi.

Zasiewy zimowe dotąd niezłe się w Anglii okazują, lecz dla wielkich deszczów ogólnie spóźniono się z siewem jarzyn i ziarn wiosennych.

W ciągu tygodnia przybyło do Londynu:

	Pszen.	jęcz.	owsa	bobu	grochu	mąki	cent.
z kraju	kwarter. 3,133	995	1,542	572	23,122		
z zagranicy	4,911	1,620	11,070	178	24,520		

Wszystkie prowincjonalne targi zostały bez odmiany co do zagranicznej pszenicy.

Podobny stan rzeczy nie mógł ożywić handlu w portowych europejskich miastach regulujących się zwykle według pozycyi giełdy Londyńskiej.

O ile wiadomo, oziminy w polach wszędzie okazują się pięknie; lecz nadzwyczajnie pospieszona i rozwinięta wegetacya nie może nie wzbudzać niejakiej obawy.

Pomimo obojętnych wiadomości z Anglii na Gdańskiej giełdzie mieliśmy dość ruchu; w ciągu ostatnich 8 dni sprzedano pszenicy ze statków, łasztów 689, jęczmienia łasztów 67, żyta ze śpichrzów łaszt. 73.

Płacono za łaszt wagi hollend. za korzec warszawski

		Guld. prus.	złp. gr.	złp. gr.
Pszenicy	126 do 129	377 do 390	28	9 do 29
	130 do 131	370 do 407	27	25 do 30
żyta		220		16
jęczmienia	108 do 110	170 do 175	12	23 do 13

Pod Toruniem na 28 Berlinkach, 4 Gabarach przeszło polskiego zboża łasztów 968.

Wysokość wody w Toruniu 4 i pół stopy.

Drzewa dotąd nic jeszcze na wodę pruską nie weszło.

Kursa zamian. Londyn 3 miesięczny 199 i pół, Hamburg 10 tygodni 44⁷/₈ Warszawa 8 dni 94¹/₄.

Makowski Kędzior et Comp.

Kurs lwowski.

Dnia 8. maja.

	gotówką		towarem	
	złr.	kr.	złr.	kr.
Dukat holenderski mon. k.	6	3	6	6
Dukat cesarski " "	6	6	6	10
Półimperyal zł. rosyjski " "	10	33	10	38
Rubel zł. rosyjski " "	2	1	2	2
Talar pruski " "	1	55	1	57
Polski kurant i pięciozłotówk. " "	1	30	1	31
Galicyskie listy zastawne za 100 złr. " "	89	13	89	34

(Kurs wekslowy wiedeński z 5. maja.)

Amsterdam 184¹/₂ p. 2. m. Augsburg 132¹/₂ l. us. Frankfurt 132 p. 2. m. Genua 155 p. 2. m. Hamburg 195 l. 2. m. Liwurna 128³/₄ l. 2. m. Londyn 12-58. l. 2. m. Marsylia 156¹/₂ l. 2. m. Paryż 156¹/₂. Bukareszt 211. Konstantynopol —. Agio duk. ces. 37%.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 7. maja.

Ks. Sanguszko Klementyna, z Rosyi. — Hr. Leopold i Michał Starzeńskie, z Krakowa. — Hr. Julian Stadnicki, z Bełzca. — PP. Schmidt Konstanty, z Serebni. — Leszczyński Wojciech, z Tarzopola. — Kunaszewski Hieronim, z Zeliborów. — Matkowski Józef, z Węldzirza. — Augustynowicz Bolesław, z Kniażego. — Łukasiewicz Kajetan, z Chocimierza. — Stopczyński Franciszek, z Tarnopola. — Listowski Antoni, z Koropca. — Romaszkan Michał, z Ispasa.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 7. maja.

JX. Bochyński, g. k. biskup, do Uniowa. — PP. Drzewiecki Józef, do Remenowa. — Rudnicki Teodor, do Strzałek. — Jakubowicz Józef, do Bakowic. — Radziejowski Klemens, do Kłodzienki. — Wiśniewski Tadeusz, do Krystynopola.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 7. maja.

Pora	Barometr wmierzwied. sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Sredni stan temperatury do g. 6. zr.	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
6 god.zr.	27 11 4	+ 6,8°	+ 14°	wschodni	pochm. ☉
2 god.pp.	27 11 9	+ 12°	+ 6,5°	"	" deszcz
10 g. w.	27 11 3	+ 9°		"	" "

TEATR.

Dziś: przed. niem.: „Der Liebes-Brief.“
Jutro: dramat polski: „Marya Joanna.“

Na c. k. loteryi we Lwowie wyciągnięto dnia 7. maja 1851 roku następujące pięć numerów:

31. 10. 81. 69. 75.

Przyszłe ciągnienia nastąpią dnia 17. i 28. maja.